

Til þess er málið varðar.

Reykjavík, 5. júní 2020

Lögfræðideild Landspítala fagnar því að loks skuli verða sett reglugerð um þvingaða lyfjameðferð. Mikilvægt er að verkferlar séu skýrir, bæði til hagsbóta fyrir sjúklinga og starfsmenn. Meðfylgjandi eru athugasemdir og tillögur lögfræðideildar við drög að reglugerðinni.

Í lögnum er talað um þvingaða lyfjagjöf en í reglugerð þvingaða lyfjameðferð. Lagt er til að sama orðalag verði notað í bæði reglugerð og lögum, annað er til þess fallið að valda misskilningi. Eigi hins vegar að vera greinarmunur þarna á er lagt til að útskýrt verði frekar í hverju hann felst.

Undir liðnum *Bestu hagsmunir og vilji sjúklings* segir að taka skuli mið af því hvað sjúklingur hefði sjálfur gert samkvæmt því sem þeir sem þekkja hann best halda fram. Nú er gert ráð fyrir umboðsmönnum, persónulegum talsmönnum og fyrirfram gerðri ákvarðanatöku í reglugerðinni. Má því velta fyrir sér hvort þörf er á að ræða við aðra og með hvaða hætti heilbrigðisstarfsmaður á að meta hvaða einstaklingar eru í þeirri stöðu að þekkja sjúkling best. Felst í þessu skylda til þess að hafa samband við þá sem þekkja sjúkling best áður en ákvörðun um þvingaða lyfjagjöf er tekin? Fyrirfram ákveðinn umboðsmaður eða persónulegur talsmaður eru nefndir í dæmaskyni um þá sem þekkja sjúkling best en upptalningin er ekki tæmandi. Sé aðeins átt við þessa aðila er lagt til að aðeins þeirra verði getið.

Í 4. gr. reglugerðarinnar er talað um ákvæði um þvingaða lyfjagjöf sem undantekningarákvæði reglugerðarinnar. Þykir það skjóta skökku við í reglugerð sem ber heitið reglugerð um þvingaða lyfjagjöf.

Í 5. gr. reglugerðarinnar er talað um viðeigandi verndarráðstafanir án þess að verndarráðstafanir séu skilgreindar í reglugerðinni. Við hvað er átt?

Í 7. gr. reglugerðarinnar er fjallað um ráðgjafa sjúklings. Er þarna átt við sama ráðgjafa og fjallað er um í 27. gr. löggræðislaga? Ef svo er er lagt til að það verði tekið sérstaklega fram og jafnframt vísað til 27. gr.

Í 8. gr. reglugerðarinnar er fjallað um fyrirfram ákveðinn umboðsmann. Ekki er getið með hvaða hætti hann skuli tilnefndur eða í hverju umboð hans geti falist. Lagt er til að bætt verði úr þessu.

Í 12. gr. reglugerðarinnar er fjallað um málsmeðferðareglur í neyðartilvikum þegar yfirvofandi hætta er á alvarlegum skaða gagnvart sjúklingi eða öðrum. Þar kemur fram að svo heimilt sé að taka ákvörðun um þvingaða lyfjameðferð í neyðartilvikum þurfi öll viðmið 10. gr. reglugerðarinnar að vera uppfyllt. Í því felst að ef sjúklingur er stórhættulegur sjálfum sér eða öðrum en geta hans til ákvarðanatöku varðandi eigin meðferð er ekki verulega skert er ekki heimilt að beita þvingaðri lyfjameðferð. Er það ætlunin að útiloka að þvingaðri lyfjagjöf verði beitt í slíkum tilvikum?

Í 3. tl. 1. mgr. 12. gr. reglugerðarinnar er vísað til c)-e) liðar 11. gr. Enga liði merкта bókstöfum er þó að finna í 11. gr. reglugerðarinnar.

Í 15. gr. reglugerðarinnar er fjallað um sérfræðiteymi sem skipað er 6 einstaklingum og tekur ákvarðanir um hvort heimila eigi þvingaða lyfjagjöf. Ekki kemur fram með hvaða hætti leitað er til teymisins, þ.e. hvort senda þurfi formlegar umsóknir, hvernig ákvarðanir eru teknar (eru greidd atkvæði og ef svo hvað er gert ef atkvæði falla jafnt?), hversu hratt sérfræðiteyminu ber að vinna, á hvaða tímum er hægt að leita til teymisins o.s.frv. Afar mikilvægt er að þessi atriði séu skýr.

Þá kemur einnig fram í 15. gr. reglugerðarinnar að sérfræðiteymið geti hafnað eða samþykkt beiðnir um fyrirframgerða ákvarðanatöku og skipun fyrirfram ákveðins umboðsmanns. Hvergi annars staðar í reglugerðinni kemur hins vegar fram að sækja þurfi sérstaklega um þessa skipan til sérfræðiteymisins eða bera undir það þessar ákvarðanir. Fyrst þarna er talað um beiðnir í sambandi við fyrirframgerða ákvarðanatöku og skipun umboðsmanns. Á þá að senda inn beiðni til teymisins meðan sjúklingur er fær um það eða tekur teymið „beiðnina“ aðeins fyrir þegar óskað er eftir þvingaðri lyfjameðferð? Hvernig er málsmeðferðin í sambandi við þessi atriði? Á hvaða grundvelli getur teymið ákveðið að hafna skipun umboðsmanns eða fyrirframgerðri ákvarðanatöku?

F.h. lögfræðideildar Landspítala,

Helga Þórðardóttir, lögfræðingur